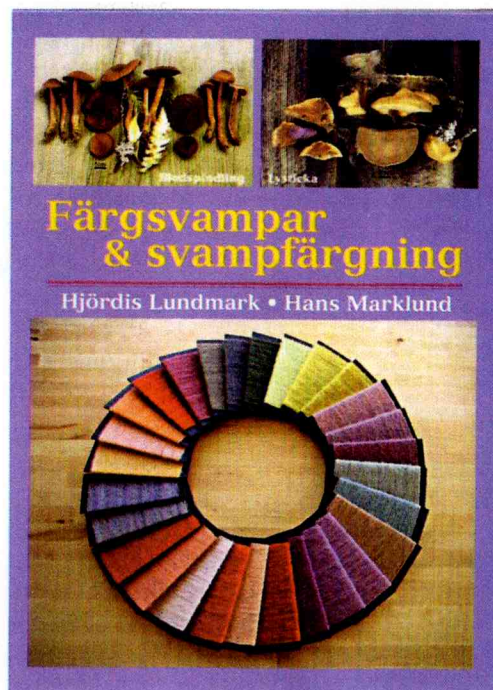

Färgsvampar & svampfärgning

Hjördis Lundmark og Hans Marklund
Motagg Bokförlag, 2009
295 sider, illustrert i farger
Pris: 330 SEK
ISBN 978-91-633-3615-7

Det er farlig å utrope "at denne boka er den ultimate bok om et eller annet emne" – det vil alltid komme nye bøker. Likevel våger anmelderen å skrive at det nok blir lenge til en mer omfattende, mer utdypende og mer brukervennlig bok om soppfarging blir utgitt.

Soppfarging er kanskje et avgrenset aspekt av soppvirksomheten, men ikke desto mindre fargerikt. Utøverne av denne kulørte kunst er i tillegg svært så nyskapende og går ikke av vegen for ganske kreative anvendelser av såvel fargesopper som det som skal farges på. Det hele startet i det små i California da Miriam Rice i 1974 ga ut sin lille klassiker "Let's Try Mushrooms for Color". Dette ble plukket opp i Skandinavia rundt 1980, og resten er historie – som det sies.

Flere fargesoppbøker og artikler om fargesopper har siden den tid sett dagens lys, og man kan jo spørre seg om det egentlig er behov for ei ny bok. Ja, svarer anmelderen. For det første har kunnskapen om fargesopper steget. Ved stadig å prøve nye arter, er repertoaret betydelig økt, noe som vises i boka, som omfatter nesten dobbelt så mange fargesopper som tidligere bøker. For det andre er teknikkene utbedret og nye metoder tatt i bruk – dette gjelder hvordan soppene samles inn og prepareres, hvordan fargebadet lages, og hva som kan farges. Dette gjør at boka inneholder mye ny kunnskap om hvordan vi farger med sopp. For det tredje har det skjedd en rivende utvikling i faget mykologi, noe som det tas hensyn til i boka når det gjelder systematikk, økologi, kjemi og ikke minst hensyn til truede og rødlistete arter.

Oppsummert: Boka tar opp alle nyvinningene som har skjedd i åras løp.

Hovedvekta er sjølsagt lagt på omtalen av soppene i systematisk rekkefølge. Hvert oppslag starter med et av Hans Marklunds nydelige og oversiktlige bilder av den aktuelle arten. Bakgrunnen er ei nøytralgrå treplate, som gir en behagelig kontrast til soppene. Videre er det bilder av soppene i naturen samt bilder av farget garn (av og til også andre ting som strikkete skjerf og votter). Omtalen starter med viktige kjennetegn, så utbredelse/frekvens/sesong, voksested/voksemåte, plukking/rensing/tørking/opbevaring og til slutt farge/

farging. Mulige forvekslingsarter er også tatt med der det trengs. Presentasjonen av artene er både delikat og oversiktlig, og den vil uten tvil inspirere soppinteresserte til å forsøke soppfarging. Iallfall prøve arter som kanelkjuke, blodrød kanelslørsopp, rødskivekanelslørsopp, gulrandkjuke, fløyelspluggsopp og fingerfrynsesopp, som gir henholdsvis fiolett, rødt, lillarødt, gult, grønnsvart og gråblått. Men husk på at de brune og grå fargene som vi får fra mange av de "mindre påaktete" fargesoppene er vel så anvendbare som knallfargene!

Innledningen har opplysende kapitler om hva sopp er, historikk om soppfarging (som egentlig er eldre enn Miriam Rice) med oppsummering av de symposier og utstillinger som har vært arrangert (med mange "mimrebilder"), om farger og fargestoffer, og systematisk inndeling av fargesoppene.

Noen utenlandske arter er også omtalt. Dette er etter min mening bokas kanskje mest unødvendige kapittel. Kapittelet omfatter bare de relativt få fargesoppene som er blitt kjent utenfor Sverige, og vi må trygt regne med at tilfanget blir større etterhvert. Et stort spørsmål er hvorfor gråkjuke *Boletopsis leucomelaena* og pelskjuke *Inonotus hispidus* blir regnet som "utenlandsk" all den tid det står at de faktisk finnes i Sverige.

Boka avsluttes med nyttige kapitler om plukking, utrustning og rensing av soppene; når og hvor man plukker; finrensing og konservering; oppbevaring; forbehandling av garnet; selve fargeprosessen; ulike faktorer som kan påvirke fargen osv.

Skal man gå til anskaffelse av bare én bok om fargesopper, så er boka til Hjördis Lundmark og Hans Marklund det soleklare førstevalget. Anbefales på det mest fargeglade!

Klaus Hoiland